

Между Българскы-тъ селенія Габрово възима честь-тъ да замисли и да приведе въ дѣйствиѣ прѣкраснѣ-тъ мысль, възстановленіе-то на Българско-то народно образованіе. Тая мысль принадлежи на тѣхный-тъ съотечественникъ, незабравенный-тъ за тѣхъ и въобще за Българи-тъ, Василя Е. Априлова, който най-първо прѣдпріе учрежденіе-то на едно редовно училище въ Габрово за Българскый языкъ, и за което ето какъ говори самъ той,

„Когато бѣхъ въ Цариградъ въ 1831 год. и ся увѣрихъ въ самомъ дѣлѣ въ прѣобразованіе-то на Турско-то Правителство и въ здраво-то му основаніе, азъ не веднѣжъ изявихъ желаніе да ся учреди правилно училище, по примѣръ-тъ на европейскы-тъ, въ моѣ-тъ родинѣ село Габрово, и да наченѣтъ въ него отъ методѣ-тъ на взаимно-то обученіе. Но да ся учреждатъ общественны заведенія не е работѣ на частно лице, което нѣма способы да поддържа таквъзъ едно дѣло. Мои-тъ старанія ся обрѣнахъ къмъ това за да изискамъ срѣдство у другы, толкозъ пакъ склонны къмъ добро-то, хѣра. Но то не бѣше тѣй лесно . . .

Слѣдъ като ся върнахъ отъ Цариградъ азъ прикахъ мой-тъ

званіе-то *Наука*. Писмо не ся ни прѣдаваше освѣтъ що всякой ученикъ за себе си подражаваше почертъ-тъ на печатны-тъ книги, или рѣкописъ-тъ на учителя си. Аритметика, освѣтъ численно-то значеніе на буквы-тъ друго нищо нѣто учахъ нѣто употрѣбяхъ.

Число-то на ученицы-тъ въ единъ градъ или село можеше да ся опрѣдѣли по срѣднѣмъръжъ отъ 5 до 10 на 100-110 кѣщи. Защото, освѣтъ скудость-тъ и скѣпость-тъ на учебны-тъ книги, всякой баща бѣше задѣлженъ за изученіе-то на дѣте-то си да плаща отъ себе си на учителя мѣсячнѣ платѣ 1 гр. или 2 и 2½, а още и да го хранятъ наредъ; и по това само по-имотны-тъ хѣра едва можахъ да учатъ дѣца-та си, а сиромашкы-тъ дѣца оставахъ съвършенно лишены и отъ това скудно образованіе.

Такъзвизъ бѣше курсъ-тъ на ученіе-то, и таквъзъ бѣ състояніе-то на тогашни-тъ Българскы училища на всякъдѣ по Българіѣ, не бѣ же по-друго ни въ Габрово.